

Dokumentnamn

Beslut

Datum

2021-09-21

Diarienummer

EDP 2020-1238-17

BESLUT FÖR

Naturreservatet Iggelbo

Tierps kommun
Uppsala län

- Kommunens beslut
 - Syftet med naturreservatet
 - Skälen till beslutet
 - Beskrivning av naturreservatet
 - Administrativa data
 - Kommunens bedömning
 - Reservatsföreskrifter
 - Ärendets beredning
 - Upplysningar
 - Bilagor
 - Sändlista
-

Bildande av naturreservatet Iggelbo i Tierps kommun

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken upphäver Tierps kommun det beslut som myndigheten har meddelat 1992-06-02 (§ 172/1992) och som rör naturreservatet Iggelbo. Beslutet från 1992 ersätts i stället med det beslut som Tierps kommun fattar denna dag. Tierps kommun förordnar att beslutet från 1992 upphör att gälla när föreliggande beslut har vunnit laga kraft.

Tierps kommun förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som markerats på bifogad karta, bilaga A, som naturreservat och de gränser som slutligen utmärks i fält.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden inom reservatsområdet berörs. Naturreservatets namn ska vara Iggelbo.

Tierps kommun fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 1, för naturreservatets långsiktiga vård.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Tierps kommun, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, att angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet. Se nedan under rubriken ”Reservatsföreskrifter”.

Beslutet ska kungöras på Tierps kommuns digitala anslagstavla. Kungörelse ska även införas i ortstidningarna Upsala Nya Tidning, Arbetarbladet och Lokaltidningen Norra Uppland.

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med naturreservatet är att bevara och vårda en mosaik av olika naturtyper i en varierad löv-, barr- och blandskog samt dess livsmiljöer för skyddsvärda arter. Syftet är även att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Det preciserade syftet med naturreservatet Iggelbo är att:

- Bevara och främja naturvärden som är knutna till lövskog och äldre lövrik barr- och blandskog,
 - vårda och bevara kulturhistoriskt intressanta miljöer,
 - allmänhetens möjlighet att uppleva områdets natur underlättas,
 - bevara biologisk mångfald och att förutsättningarna ska vara goda för en långsiktig överlevnad av de krävande och hotade arter som finns i området,
-

- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås i den biogeografiska regionen för utpekade naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet,
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer bevara ett för allmänheten intressant besöksområde som stimulerar till natur- och kulturupplevelser, fågelskådning och ett aktivt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att områdesskyddet och dess förvaltning bidrar till att bevara och utveckla områdets naturvärden, både i form av artdiversitet och olika naturtyper. Området bevaras genom föreskrifter som förhindrar exploatering och Ängen samt Jätteåkrarna hävdas årligen. Fornlämningar bevaras och fågelskär röjs vid behov.

En hög lövandel ska vidmakthållas och en varierad åldersstruktur av både löv- och barrträd med en hög maximal trädålder, samt döda stående och liggande träd i olika nedbrytningsstadier, ska eftersträvas.

Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv och lättillgänglig information ska finnas för besökare. Friluftsanordningar underhålls och utvecklas. Naturvärden inventeras, följs upp och resultatet förmedlas genom informationsinsatser.

SKÄLEN TILL BESLUTET

När naturreservatet Iggelbo bildades år 1992 var syftet med naturreservatet att främja friluftslivet och låta besökarna se vad som händer med olika naturtyper när de får utvecklas fritt. Syftet var även att tillgodose behovet av områden tillgängliga för friluftslivet samt att det gamla odlingslandskapet skulle bevaras. Därför förbjöds alla skogsbruksåtgärder i naturreservatet med undantag för siktröjningar på Förnäset och Hällholmen, röjning i brynen kring Jätteåkrarna och Ängen, röjning kring ekarna på Förnäset samt öppethållande av stigar. Drivande i reservatsbildningen var den lokala Naturskyddsföreningen.

År 2003 upptäcktes ett gravfält från järnåldern inom naturreservatet, vilket aktualiserade behovet av att revidera beslutet. Träd som växer i och i närheten av gravarna riskerar att ställa till med stora skador om de faller så att rötterna rycks med. Hela området har även en lång historia som ett brukat landskap med slätter av våtmarker och ängar, små insprängda åkrar och skogsbete. Ända in på 1900-talet brukades våtmarkerna och ängarna i reservatet och djur gick på skogen.

I naturreservatet fanns tidigare en stuga, Sjöstugan, som i beslutet från 1992 hade rätt att uppföra stängsel runt sin tomt. Stugan nämns både i beslutstexten och i föreskrifterna. Sjöstugans ägarförhållanden utreddes och stugan revs 2004, därmed kan stugan strykas från beslutstext och föreskrifter.

Landskapet runt Tämnaresjön är mycket lövrikt. Området har därför kommit att bli prioriterat inom arbetet med åtgärdsprogrammet för bevarande av den vitryggiga hackspettens livsmiljöer. Åtgärdsprogrammet innebär bland annat intensiva satsningar på områdesskydd och restaurering av lövskogsmiljöer som, förutom vitryggig hackspett, gynnar hundratals andra hotade arter. Stora avsättningar av lövskog har redan gjorts kring Tämnaresjön av andra markägare. Iggelbo naturreservat har i nuläget en mycket stor andel lövträd med höga naturvärden. Förvaltaren behöver få möjlighet att värna dessa värden och utföra nödvändiga skötselåtgärder. Dessutom behöver reservatet utökas till att omfatta de öar som ägs av Tierps kommun i sjön Tämnaresjön. Detta aktualiserar behovet av ett nytt beslut och skötselplan för reservatet ytterligare.

Ett förslag till ändrat reservatsbeslut och skötselplan remitterades redan år 2007, men kunde inte gå till beslut då det framkom att ägarförhållandena för några av öarna i sjön Tämnaresjön var oklara. År 2010 kom Lantmäteriet fram till att såväl öarna som vattnet utanför fastigheten Iggelbo 2:30 tillhör Tierps kommun.

Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena består främst av höga biologiska värden, samt värden kopplade till friluftslivet. De biologiska värdena är i Iggelbo naturreservat främst knutna till områdets lövrikedom, sumpskogar, mosaiken av naturtyper samt avsaknaden av spår från det moderna jordbruket. Genom att Iggelbo ligger vid den biologiska norrlandsgränsen finns här både arter från norr och söder.

Reservatet bedöms ha mycket höga värden för friluftslivet då det ger besökaren möjlighet att uppleva en mosaik av olika naturtyper på en liten yta. Hällholmen och Försnässet bjuder på en fin utsikt över sjön och möjligheterna för fågelskådning är bra på sommarhalvåret. På vintern bjuder sjön in till turer på långfärdsskridskor.

Följande arter är prioriterade för eventuella bevarandeinsatser: arter som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter och som förekommer i reservatet samt rördrom och samtliga hackspettsarter.

Vitryggig hackspett	<i>Dendrocopos leucotos</i>
Kornknarr	<i>Crex crex</i>
Skräntärna	<i>Sterna caspia</i>
Ortolansparv	<i>Emberiza hortulana</i>
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>
Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>
Gråspett	<i>Picus canus</i>
Spillkråka	<i>Drycopus martius</i>
Göktyta	<i>Jynx torquilla</i>
Rördrom	<i>Botaurus stellaris</i>

Följande naturtyper enligt Natura 2000 som återfinns inom reservatet är prioriterade enligt EU:s art- och habitatdirektiv:

9010 Västlig taiga

9080 Lövsumpskogar av fennoskandisk typ

91E0 Alluviala lövskogar som tidvis är översvämmade

Upphävande av tidigare beslut

Naturreservatet Iggelbo bildades den 1992-06-02. Beslutet om att bilda naturreservatet fattades med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822). Enligt 4 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska föreskrifter som meddelats med stöd av naturvårdslagen, och som gällde vid miljöbalkens ikraftträdande, anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken, dvs. 7 kap. 5-6 och 30 §§.

Kommunen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Detta framgår av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken. För att upphäva eller ändra ordningsföreskrifter beslutade enligt 7 kap. 30 § miljöbalken krävs inte synnerliga skäl. Kommunen anser att syfte och föreskrifter i beslutet från 1992 behöver uppdateras för att stärka områdets prioriterade bevarandevärden och ge reservatsområdet ett ändamålsenligt skydd.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer kommunen att synnerliga skäl finns för att med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken upphäva gällande beslut om bildande av naturreservat, daterat 1992-06-02 (§ 172/1992) och ersätta detta med föreliggande beslut.

Ändring av tidigare föreskrifter

Ändringarna av reservatsföreskrifterna, listade nedan, syftar till att stärka områdesskyddet för att bättre bevara naturreservatets naturvärden samt för att öka dess värden för friluftslivet.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken (A-föreskrifter) har följande ändringar gjorts:

- Det ska vara tillåtet att framföra motordrivet fordon på land i samband med reservatets skötsel samt för att forsla ut nedlagt vilt.
 - Skogsvårdsåtgärder som utförs på uppdrag av förvaltaren och som behövs för att tillgodose syftet med reservatet tillåts nu.
 - Kontrollerad etablering av hotade arter, vars närvaro inte bedöms påverka reservatets bevarandevärden negativt, tillåts nu.
 - Det ska vara förbjudet att bedriva vattenbruk för odling av djur eller växter.
 - Skydds jakt på arter som hotar reservatets skyddsvärda arter och bevarandevärden, efter samråd med kommunen, tillåts nu.
-

- Det ska med kommunens tillstånd gå att uppföra stängsel för inhägnad av betesdjur, samt för att stänga ute djur som orsakar skada på skyddsvärda växter, svampar och lavar,
- Det ska med kommunens tillstånd vara tillåtet att upplåta mark för tävlings- eller övningsändamål samt för naturturism, förutsatt att verksamheten inte har en negativ effekt på reservatet och dess arter.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken (B-föreskrifter) har flera punkter lagts till. Ägare och innehavare av särskild rätt ska nu tåla:

- åtgärder för att främja biologisk mångfald, så som åtgärder mot mink för att gynna häckande sjöfåglar. Åtgärder till stöd för hotade eller sällsynta arter får utföras.
- undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden.
- mekanisk bekämpning av invasiva eller för området främmande växtarter.
- vid behov får kommunen för den jakt somt tillåts enligt föreskrifterna anlita utomstående jägare.

Vidare har föreskrift B2 ändrats så att ägare och innehavare av särskild rätt nu ska tåla att även framtida besökstoiletter i området sköts

Även när det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (C-föreskrifter) har följande ändringar gjorts.

- Det är nu förbjudet att insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur.
- Det är nu tillåtet att använda stormkök i hela reservatet. Annan typ av eldning är fortfarande endast tillåten på av förvaltaren särskilt iordningställd plats.
- Det är nu förbjudet att ställa upp motordrivet fordon, husvagn, släpvagn eller liknande med undantag för fordon som ställs på parkeringen i max 24 timmar i samband med besök till reservatet.
- Det är nu tillåtet att tälta i reservatet samt landa med båt, dock max 24 timmar i följd på samma plats.
- Det är nu förbjudet att flyga med drönare i reservatet, förutom i samband med reservatets skötsel.
- Det är nu förbjudet att utan kommunens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Därutöver har mindre justeringar av både A- och C-föreskrifter gjorts för att förtydliga eller modernisera beslutet.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Iggelbo naturreservat ligger vid nordöstra stranden av sjön Tämnaaren, 6 km sydväst om Månkarbo tätort i den naturgeografiska region som är benämnd "skogslandskapet söder om norrlandsgränsen".

Naturreservatet består av en fastlandsdel samt öarna Lindsjär, Vantholmarna, Tärnholmarna och Lilla Tärnskäret. Öarna är till stor del bevuxna med lövträd, förutom fågelskäret Lilla Tärnskäret. Topografin runt Tämnaaren är i huvudsak flack men i Iggelboområdet är terrängen omväxlande och småkuperad med nivåskillnader uppemot fem meter. Berggrunden går ställvis i dagen och hela naturreservatet är väldigt varierat och mosaikartat med mängder av olika naturtyper.

Nordöstra delen av naturreservatet består av olikåldrig barr- och blandskog med riktigt gamla granar samt ett stort inslag av hassel och ädellöv. På Hällholmen och Förnäset dominerar tallen men i övriga delar av naturreservatet består trädskiktet av nästan ren lövskog.

I naturreservatet finns två ängar som hävdas årligen genom slåtter; Ängen och Jätteåkrarna. Under sommaren 2003 upptäcktes ett 1000-1500 år gammalt gravfält sydväst om Jätteåkrarna bestående av minst 35 gravar.

För närmare beskrivning av naturreservatet se skötselplanen, bilaga 1.

ADMINISTRATIVA DATA

Naturreservatets namn:	Iggelbo
Kommun:	Tierps kommun
Fastigheter:	Iggelbo 2:30 samt 12 tillhörande öar.
Markägare:	Tierps kommun
Förvaltare:	Tierps kommun
Fastighetsanknutna rättigheter:	Fastigheten ingår i Iggelbovägens samfällighetsförening Iggelbo GA:3. En mindre väg om ca 300 m från gemensam väg över fastigheten Iggelbo 2:31 till parkeringen är en förmån för Iggelbo 2:30 som belastar Iggelbo 2:31. Vägen får vara högst 4 m bred. Iggelbo 2:31 har ett servitut som ger rätt till brunn på fastigheten Iggelbo 2:30
Lägesbeskrivning:	Vid sjön Tämnaaren ca 6 km sydväst om Månkarbo tätort

Gräns:	Området har markerats med heldragen linje på bifogad reservatskarta, bilaga A.
Koordinat i rikets nät (RT90):	x = 66 75 50 ; y = 15 87 40
Fastighetskarta (Ekonomisk karta):	12H 4h och 12 H 5h
Terrängkarta (Topografisk karta):	12H NO
Naturgeografisk region:	26. Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen
Areal - reservatet:	Ca 36,9 ha.
Areal – Natura 2000:	Ca 9,8 ha.
Markslag och naturtyp:	se skötselplan, bilaga 1
Naturtyper enligt Natura 2000:	9010* Västlig taiga 9080* Lövsumpskogar av fennoskandisk typ 91E0* Alluviala lövskogar som tidvis är översvämmade
Objektnummer:	NVR-id 2002545

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

KOMMUNENS BEDÖMNINGAR

Beslutets överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området

Kommunen bedömer att reservatsbeslutet ligger väl i linje med länets miljö kvalitetsmål, strategin för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006), Hållbarhetslöftena för biologisk mångfald samt övriga åtaganden som berör området, så som riksintresseområden enligt 3:e kap. miljöbalken (se även ”andra bestämmelser som gäller för området”, sid 17).

Intresseprövning

Vid avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken har kommunen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet ska uppnås. Kommunen finner att en ändring av syfte och föreskrifter samt fastställande av ny skötselplan för naturreservatet Iggelbo är förenlig med bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken och att den för Tierps kommun gällande översiktsplanen inte utgör något hinder för beslutet.

Kommunen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av markresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. För området finns inte någon detaljplan eller områdesbestämmelser.

Kommunen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturvärdesbedömningar

Delar av Iggelbo naturreservat ingår i Natura 2000-området Tämna Öst enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §.

Iggelbo naturreservat ingår i nätverket Skyddade Vitryggsskogar för bevarandet av den vitryggiga hackspetten.

Reservatets sumpskogar och våtmarkspartier hyser höga naturvärden enligt våtmarksinventeringen.

Sjön Tämna Öst, och delar av Iggelbo naturreservat, är klassat som riksintresse för naturvärden (1988) och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §. Motiveringen är bland annat att Tämna Öst genom sitt ringa djup och stora volym utgör en utpräglad lerslättsjö med stora biologiska värden. Sjön är sänkt och har stora igenväxande mandområden. Den är en av landets förnämsta fågellokaler.

Området ingår i länets naturvårdsprogram från 1987 (objekten 60.112 och 60.113), som bedöms tillhöra klasserna 1 respektive 2 (högsta naturvärde respektive mycket högt naturvärde). Som bevarandevärden anges betydelsen av ädellövträd och örtrika lundpartier, strövmöjligheterna, utsikten över ett växlande och betydelsefullt landskap samt sjöns fågelliv och molluskfauna.

Motiv till att skyddsformen naturreservat har valts

Iggelbo är skyddat som naturreservat sedan år 1992 och det är rimligt att de öar som tillhör kommunens fastighet Iggelbo 2:30 också ingår i naturreservatet. Kommunen bedömer att bevarandet av områdets höga natur- och friluftsvärden är av allmänt intresse och skyddsformen naturreservat enligt miljöbalken har valts för att långsiktigt kunna bevara dessa värden.

Miljökvalitetsmål

Kommunen bedömer att beslutet är förenligt med de av riksdag och regering beslutade miljökvalitetsmålen. Beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen Levande skogar, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt- och djurliv.

Friluftsmål

Beslutet bidrar till att uppfylla flera av de nationella friluftsmålen, främst målen om tillgänglig natur för alla, tillgång till natur för friluftsliv och skyddade områden som resurs för friluftslivet.

RESERVATSFÖRESKRIFTER***A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet***

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets utseende, karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, schakta, plöja, dämma, nydika, eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning, med undantag för:
 - brukande av befintlig åkermark,
 2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, mast, jakttorn, brygga eller annan anläggning eller anordning,
 3. dra fram ny mark, sjö- eller luftledning,
 4. framföra motordrivet fordon på land, med undantag för:
 - att forsla ut nedlagt vilt med motorfordon,
 - lantbruksfordon som behövs för brukandet av befintlig åkermark,
 5. transportera olja, kemikalier eller andra miljöfarliga ämnen,
 6. anordna upplag,
 7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
 8. tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen,
 9. avverka, röja, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd och buskar,
 10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt,
 11. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras,
 12. bedriva vattenbruk för odling av djur eller växter,
-

13. bedriva jakt med undantag för

- eftersöksjakt på redan påskjutet vilt,

Vid jakt ska stor hänsyn tas till det rörliga friluftslivets nyttjande av området.

Området får ingå i av traktens jaktlag disponerad mark vid tilldelning av kvot för jakt på älg.

14. uppföra stängsel, staket eller liknande barriär,

15. upplåta mark,

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet att

16. dikesrensa,

17. uppföra stängsel för inhägnad av betesdjur samt för att stänga ute djur som orsakar skada på skyddsvärda växter, svampar och lavar,

18. upplåta eller använda mark för tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet, naturturism eller liknande. Tillstånd kan endast ges förutsatt att verksamheten inte har en negativ effekt på reservatets bevarandevärden samt arter.

19. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla följande intrång, samt att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser, markering av stigar och leder samt uppsättning av informationstavlor eller informationsskyltar som berör reservatet,
 2. anläggande och underhåll av stigar och leder, sittbänkar och bord, eldstäder, vedförråd och toaletter samt spänger, vindskydd och P-plats,
 3. röjningar för underhåll av stigar, utkiksplatser, friluftsanordningar och parkering,
 4. röjningar och trädfällning som behövs för att bevara reservatets fornlämningar,
-

5. röjning, utglesning, frihuggning, trädfällning, ringbarkning, slätter,
6. röjning av fågelskär,
7. tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel,
8. åtgärder för att främja biologisk mångfald, så som åtgärder mot mink för att gynna häckande sjöfåglar.
9. åtgärder till stöd för hotade eller sällsynta arter,
10. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden,
11. mekanisk bekämpning av invasiva eller för området främmande växtarter,
12. skyddsjakt på arter som hotar reservatets skyddsvärda arter och bevarandevärden. Vid behov får kommunen anlita utomstående jägare,
13. vid behov utöka befintlig besöksparkering,
14. framföra motordrivet fordon i samband med reservatets skötselåtgärder,
15. naturvårdsåtgärder som behövs för att tillgodose reservatets syfte,
16. stödåtgärder för hotad eller missgynnad art,
17. kontrollerad etablering av hotade arter vars närvaro inte bedöms påverka reservatets bevarandevärden negativt,
18. uppföra stängsel för inhägnad av betesdjur samt för att stänga ute djur som orsakar skada på skyddsvärda växter, svampar och lavar.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
 2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
 3. insamla mossor, vedsvampar eller lavar,
-

4. insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur,
5. medvetet störa djurlivet,
6. elda eller grilla på annan än av förvaltaren särskilt iordningställd plats, med undantag för:
 - stormkök, förutsatt att det kan göras på ett eldsäkert sätt,
7. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
8. på land framföra motordrivet fordon,
9. cykla eller rida i hela reservatet,
10. ställa upp motordrivet fordon, husvagn, husbil, släpvagn eller liknande med undantag för:
 - fordon som ställs på parkeringen i max 24 timmar i samband med besök till reservatet.
11. flyga med drönare eller på störande sätt använda radio eller annan ljudanläggning,
12. utan kommunens tillstånd snitsla spår eller uppföra tavla, skylt, affisch eller därmed jämförlig anordning.
13. tälta längre tid än 24 timmar på samma plats,
14. förtöja eller förankra båt på samma plats i mer än 24 timmar,
15. utan kommunens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet, naturturism eller motsvarande. Tillstånd kan endast ges förutsatt att verksamheten inte har en negativ effekt på reservatets bevarandevärden samt arter.

Ovanstående föreskrifter under punkterna A och C ska inte utgöra hinder för:

- förvaltaren att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifter under B ovan,
 - genomförande av undersökningar av flora och fauna som är av särskilt intresse och inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock kommunens tillstånd och att resultatet rapporteras in till kommunen,
-

- personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten att vid tjänsteutövning vidta nödvändiga åtgärder i samband med bekämpning av brand (där risk för spridning föreligger), oljeutsläpp, kemikalieutsläpp eller i samband med andra insatser. Anmälan om åtgärder ska göras till kommunen före eller snarast efter genomförandet,

ÄRENDETS BEREDNING OCH SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Revidering 2007

Arbetet att förnya naturreservatets beslut och skötselplan har pågått under flera år. Ett förslag till beslut och skötselplan togs fram under vintern 2006-2007. Tierps kommun, utskottet samhällsbyggnad sände förslaget på remiss till myndigheter, organisationer och enskilda (§10, 2007-02-22). Vid remissförfarandet framkom att ägarförhållandena för öarna utanför Iggelbo 2:30 inte var helt utrett. I väntan på en fastighetsutredning lades revideringen av reservatets beslutsdokument på is. År 2010 fastslog lantmäteriet att öarna utanför Iggelbo 2:30 tillhör Tierps kommun, men då fanns inte resurser för att fortsätta revideringen av beslutsdokumenten.

Revidering 2021

På vinterhalvåret 2020-2021 återupptogs arbetet med att revidera reservatets beslut, föreskrifter, och skötselplan. Tidiga samråd har hållits med Naturskyddsföreningen, både riks och lokalt, Länsstyrelsen, Upplandsstiftelsen och UOF Upplands Fågelskådare inför att handlingarna gått ut på remiss.

Utskottet samhällsbyggnad beslutade att skicka ut förslagen på beslutshandlingar på remiss 2021-05-11. Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen och Försvarsmakten lämnade yttranden utan synpunkter. Uppsala länsstyrelse, Naturskyddsföreningen i Tierp samt Upplandsstiftelsen har lämnat synpunkter, vilka beskrivs och bemöts nedan.

Synpunkter från Naturskyddsföreningen i Tierp

Naturskyddsföreningen framför att det är viktigt att reservatets nuvarande syfte kvarstår. Kommunen anser dock att syftet med reservatet behöver ändras för att bevara områdets höga naturvärden kopplade till bland annat lövskog. Friluftslivet och upplevelsevärdena står fortfarande i fokus men det behöver finnas ökat utrymme för att bedriva skötsel i reservatet för att bevara dess rika lövskogsmiljöer. Därför är fri utveckling i hela reservatet inte lämpligt.

Föreningen framförde även att mer gran behöver sparas inom naturreservatet till förmån för bland annat tretåig hackspett, spillkråka och gammalgranslav. Kommunen har för avsikt att spara mest gran i reservatets norra del, inom skötselområde 1 (blandskog), och sedan ska

barrinblandningen minska ju längre söderut man kommer. I söder ska det vara ren lövskog (skötselområde 3). Detta är för att gynna vitryggig hackspett, medan de arter som naturskyddsföreningen beskriver gynnas i reservatets norra del. Vidare anses vitryggig hackspett vara ett prioriterat bevarandevärde för reservatet, även om arten inte förekommer där idag. Detta motiveras med att arten är akut hotad enligt Artdatabankens rödlista över hotade arter och är i direkt behov av större arealer av lämpliga habitat.

Inom skötselområde 2 (lövdominerad skog) går det heller inte att endast spara gamla granar, då dessa på sikt kommer att dö, utan det behöver även sparas yngre granar så att barrinslaget säkras på sikt. Vidare så är gammelgranslav inte en signalart enligt Artfakta, som tillhandahålls av Artdatabanken. Istället är laven en typisk art för Natura 2000-naturtypen trädklädd betesmark (9070) och då denna naturtyp inte finns i naturreservatet tas arten inte upp på artlistan. Gammelgranslav klassas även som livskraftig enligt Artdatabankens rödlista över hotade arter, varför andra arter prioriteras över denna.

Det verkar även ha skett ett missförstånd kring sydslutningen i Skötselområde 1. Det som menas är slutningen norr om Jätteåkrarna som vetter mot söder och kommunen kommer att förtydliga detta. Här har dessutom gallring skett sedan tidigare. Kommunen vill också påpeka att även om barrträden tas bort i reservatets södra del så kommer ingen monokultur att uppstå, då det finns flera olika lövträdsarter inom skötselområde 3. Vidare avser kommunen att använda reservatets befintliga monokultur, granplantagen (skötselområde 4A och 4B), i pedagogiskt syfte. Granplantager hyser normalt låga naturvärden då granarna står tätt och väldigt lite ljus når ner till marken. Att låta det ena delskötselområdet utvecklas mot ökat lövinslag kommer att öka områdets naturvärden på sikt.

Vad gäller reservatsföreskrifterna så anser naturskyddsföreningen att A9, om naturvårdande skogsåtgärder, behöver förtydligas. Den formulering som naturskyddsföreningen har synpunkter på är dock inte själva föreskriften, utan den förklarande texten till föreskriften A9. Då syftet med reservatet är tydligt bedömer kommunen således att inget ytterligare förtydligande av föreskriften behövs. Naturskyddsföreningen tycker även att tävlingar och naturturism inte ska vara tillåtet då det riskerar att slita på området och dess naturvärden. Föreskriften A16 är dock formulerad så att tävlingar och liknande verksamheter endast får tillåtas om de inte bedöms ha en negativ effekt på reservatet och dess arter. Det behövs alltså fortfarande ett tillstånd från kommunen innan sådana verksamheter genomförs, vilket kommunen anser är nog för att uppnå syftet med reservatet.

Naturskyddsföreningen anser även att tältning samt tilläggning med båt ska tillåtas i maximalt ett dygn i sträck för att det ska vara samma bestämmelser som för parkering på reservatets parkeringsyta. Kommunen

instämmer i att detta är rimligt och ändrar forskriften enligt naturskyddsföreningens förslag. Kommunen anser dock att tältning kan tillåtas i hela reservatet utan att det skulle störa djurlivet avsevärt. De flesta som vill tälta kommer sannolikt att göra så på de två ängarna, alternativt vid grillplatserna, då resten av reservatet inte inbjuder till tältning. Kommunen anser även att det är lämpligt att tillåta användandet av stormkök i hela reservatet, men kommer att förtydliga föreskriften med att detta ska göras på ett eldsäkert sätt.

Vidare vill kommunen förtydliga att ingen licensjakt ska bedrivas i reservatet men att jaktlaget får räkna in reservatets areal för att öka tilldelningen av vilt att skjuta utanför reservatet. I reservatet tillåts endast eftersöksjakt på skadat vilt samt jakt på arter som hotar reservatets bevarandevärden. Vid eventuell jakt i området ska allmänhet och besökare informeras. Naturskyddsföreningen anser även att mountainbikecykling ska förbjudas i reservatet för att skydda områdets bevarandevärden. Kommunen delar den uppfattningen ändrar föreskriften så att cykling förbjuds inom hela reservatet.

Naturskyddsföreningen önskar även att ortolonsparven stryks ur artlistan då den inte funnits i reservatet på många år. Kommunen har dock valt att ha kvar ortolansparven som prioriterat bevarandevärde för att snabbt kunna sätta in stödåtgärder för arten i reservatet om den skulle återvända till området. Föreningen påpekar även att det är viktigt att informationsskyltar i reservatet beskriver processen för reservatets ursprungliga bildande. Kommunen bedömer dock att det begränsade textutrymme som skyltarna tillhandahåller ska fokusera på reservatets naturvärden och historia. Det ursprungliga bildandet av reservatet kan dock beskrivas närmare i beslutsdokumentet.

Synpunkter från Uppsala länsstyrelse

Länsstyrelsen ställer sig positiva till att kommunen uppdaterar beslutsdokumentet för Iggelbo naturreservat. De påpekar skillnaderna mellan A- och B-föreskrifter och uppmanar kommunen att se över formuleringarna av dessa samt att skriva in samtliga åtgärder i skötselplanen som B-föreskrifter. De har även synpunkter på kartbilaga C över reservatets skötselområden och anser att mer olika färger bör väljas för att det ska vara lättare att skilja på de olika skötselområdena. Kommunen kommer att se över föreskrifterna och skötselområdeskartan enligt Länsstyrelsens förslag.

Vidare påpekar Länsstyrelsen att kommunen inte behöver besluta att utse kommunen till förvaltare av reservatet, utan detta behövs endast när en annan förvaltare ska utses. De förtydligar även att det inte krävs anmälan enligt 11 kap miljöbalken för underhåll av befintliga diken, förutsatt att detta inte riskerar att påverka fisket negativt. Kommunen kommer att ändra beslutsdokumentet enligt länsstyrelsens förslag. Slutligen påminner

Länsstyrelsen om vikten av att de får ta del av de uppgifter som behövs för registrering i Naturvårdsregistret.

Synpunkter från Upplandsstiftelsen

Upplandsstiftelsen framför att ortolansparv troligen inte förekommer i reservatet längre. Kommunen har dock valt att ha kvar ortolansparven som prioriterat bevarandevärde för att snabbt kunna sätta in stödåtgärder för arten i reservatet om den skulle återvända till området.

Upplandsstiftelsen framför även att äldre flygbilder över skötselområde 1 visar att området tidigare bestod av både lövträd och barrträd (gran). Att det därför kan vara viktigt att behålla båda typer av skogsmiljöer. Huggning av gran bör koncentreras till områden där befintligt löv kan gynnas. I områden där gran starkt dominerar och de finns äldre gran kan det vara lämpligt att lämna mindre partier orörda i stället för att hugga gran lite överallt. Grandominerade partier blir ofta på naturlig väg successivt mer blandskogslika, då gamla granar dör och nya lövträd växer upp. Ringbarkning av stående träd bör inte ske i anslutning till stigar o rastplatser, gäller generellt i hela området. Synpunkten kan tillmötesgå i sin helhet. Kommunen har för avsikt att låta den stora norra delen av skötselområde 1 domineras av gran och har planerat att sköta området i enlighet med Upplandsstiftelsens beskrivning.

Upplandsstiftelsen föreslår omformulering angående siktröjningar i skötselområde 6, att de är viktiga och att det därför kan stå att de *bör* utföras och underhållas. Kommunen instämmer och ändrar.

Upplandsstiftelsen anser att drönare ska förbjudas i reservatet förutom i samband med skötsel/förvaltning av reservatet. Kommunen inser att flygande med drönare kan bli mycket störande och lägger till det i samma förskrift som radio och ljudanläggning.

Upplandsstiftelsen föreslår också att vattenskoter förbjuds i reservatet. Kommunen är dock tveksam till att lägga till en sådan föreskrift då reservatet inte omfattar vattenområdet, endast vassbälte, land och öar.

UPPLYSNINGAR

Andra bestämmelser som gäller för området

Kommunen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Delar av Iggelbo naturreservat utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden

Majoriteten av Iggelbo naturreservat ingår även i ett större område klassat som riksintresse för naturvård (2000) och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §.

Området berörs av generellt strandskydd, enligt 7 kap 13-15 §§, det vill säga 100 m på land och i vatten, vilket ger en skyddszon om totalt 200 m.

Anmälan/tillstånd enligt 11 kap miljöbalken kan behövas vid dikning, även vid rensning och underhåll av diken. Om fisket kan skadas ska anmälan om de planerade arbetena göras till länsstyrelsen innan arbetena påbörjas. Om man vill gräva djupare eller bredare i diket än ursprunglig dimension kan åtgärden innebära ny markavvattning och räknas inte som rensning av diken. Då krävs tillstånd från mark- och miljödomstolen.

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808) gäller.

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.

Vattenskoterförordningen (1993:1053) samt Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där vattenskoter får användas (beslut dnr 523-8320-06).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905)

Lagen om fiskevårdsområden (1981:533).

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

BILAGOR

1. Skötselplan

KARTOR

- A. Beslutskarta, skala 1:10 000
 - B. Översiktskarta, skala 1:100 000
 - C. Skötselområdeskarta
 - D. Karta över friluftsanordningar
-

SÄNDLISTA

Sändlistan är borttagen i denna version eftersom den innehåller personuppgifter.

Förslag till skötselplan för Naturreservatet Iggelbo

Tierps kommun
Uppsala län

Innehållsförteckning

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	3
Administrativa data	3
Föreskrifter utöver reservatsbeslut	5
Naturvärdesbedömningar.....	5
Åtgärdsprogram för hotade arter	6
Allmän beskrivning	6
Historisk och nuvarande markanvändning	7
Sjösänkning och höjning	7
Tidigare markanvändning.....	8
Nuvarande markanvändning.....	9
Bebyggelse	9
Områdets bevarandevärden	9
Biologiska värden.....	9
Skyddsvärda arter i Iggelbo naturreservat och kring sjön	
Tämnaren:.....	11
Geologiska värden.....	13
Kulturhistoriska värden	14
Värden för friluftslivet.....	14
Referenser.....	15
Litteratur.....	15
Digitalt.....	15
Personer.....	16
PLANDEL	16
Övergripande skötsel	16
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	16
Skötselområden	16
Skötselområde 1: Blandskog – Ca 93,9 ha	16
Skötselområde 2: Lövdominerad skog – Ca 7,3 ha	17
Skötselområde 3: Ren lövskog – Ca 5,1 ha	18
Skötselområde 4: Granodlingen – Ca 0,1 ha	18
Skötselområde 5: Ekbacken – Ca 0,2 ha	18
Skötselområde 6: Holmarna – Ca 4,2 ha	19
Skötselområde 7: Ängarna – Ca 0,4 ha	20
Skötselområde 8: Öarna – Ca 0,9 ha	20
Skötselområde 9: Våtmark och vassbälten – Ca 7,9 ha.....	21
Skötselområde 10: Åkermark – Ca 0,3 ha	21
Skötselområde 11: Fornlämningar – Ca 0,9 ha	21
Skötselområde 12: Anordningar för friluftslivet	21
Bränder	22
Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar	22
Upplag m.m.	22
Stängsel och staket	22
Jakt och fiske	23
Fauna- och floravård.....	23
Fornlämningar och kulturlämningar	23
Uppföljning av skötselåtgärder.....	23
Uppföljning av bevarandemål	23
Förvaltning	24
Tillsyn.....	24
Finansiering	24
Sammanfattning och prioritering av bevarandevärden	24
Bilagor.....	25

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanens syfte är att ge anvisningar om hur naturreservatets värden ska bevaras samt hur besökare ska kanaliseras i området. Den tar även upp hur besökare ska informeras om naturreservatet och dess historia. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Kommunen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplanen.

Skötselplanen är fastställd genom kommunfullmäktiges beslut § 108.2021 den 2021-09-21. Denna skötselplan ersätter skötselplanen som fastställdes 1992-06-02 (§ 172/1992).

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet är att bevara och vårda en mosaik av olika naturtyper i en varierad löv-, barr- och blandskog samt dess livsmiljöer för skyddsvärda arter. Syftet är även att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Det preciserade syftet med naturreservatet Iggelbo är att:

- Bevara och främja naturvärden som är knutna till lövskog och äldre lövrik barr- och blandskog,
- vårda och bevara kulturhistoriskt intressanta miljöer,
- allmänhetens möjlighet att uppleva områdets natur underlättas,
- bevara biologisk mångfald och att förutsättningarna ska vara goda för en långsiktig överlevnad av de krävande och hotade arter som finns i området,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås i den biogeografiska regionen för utpekade naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet,
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer bevara ett för allmänheten intressant besöksområde som stimulerar till natur- och kulturupplevelser, fågelskådning och ett aktivt friluftsliv.

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturreservatets namn: Iggelbo

Kommun: Tierps kommun

Fastigheter: Iggelbo 2:30 samt 12 tillhörande öar.

Markägare: Tierps kommun

Förvaltare:	Tierps kommun eller Upplandsstiftelsen (dialog med stiftelsen pågår).
Fastighetsanknutna rättigheter:	Fastigheten ingår i Iggelbovägens samfällighetsförening Iggelbo GA:3. En mindre väg om ca 300 m från gemensam väg över fastigheten Iggelbo 2:31 till parkeringen är en förmån för Iggelbo 2:30 som belastar Iggelbo 2:31. Vägen får vara högst 4 m bred. Iggelbo 2:31 har ett servitut som ger rätt till brunn på fastigheten Iggelbo 2:30
Lägesbeskrivning:	Vid sjön Tämnaren ca 6 km sydväst om Månkarbo tätort
Gräns:	Området har markerats med heldragen linje på bifogad reservatskarta, bilaga A.
Koordinat i rikets nät (RT90):	x = 66 75 50 ; y = 15 87 40
Fastighetskarta (Ekonomisk karta):	12H 4h och 12 H 5h
Terrängkarta (Topografisk karta):	12H NO
Naturgeografisk region:	26. Skogslandskapet söder om norrlandsgränsen
Areal - reservatet:	Ca 36,9 ha.
Areal – Natura 2000:	Ca 9,8 ha.
Markslag och naturtyp:	se skötselplanens plandel
Naturtyper enligt Natura 2000:	9010* Västlig taiga 9080* Lövsumpskogar av fennoskandisk typ 91E0* Alluviala lövskogar som tidvis är översvämmade
Objektnummer:	NVR-id: 2002545

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

Föreskrifter utöver reservatsbeslut

Kommunen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Delar av Iggelbo naturreservat utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden

Majoriteten av Iggelbo naturreservat ingår även i ett större område klassat som riksintresse för naturvård (2000) och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §.

Området berörs av generellt strandskydd, enligt 7 kap 13-15 §§, d.v.s. 100 m på land och i vatten.

Om fisket riskeras att skadas vid rensning eller underhåll av diken krävs anmälan enligt 11 kap miljöbalken (1998:808).

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808) gäller.

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.

Vattenskoterförordningen (1993:1053) samt Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där vattenskoter får användas (beslut dnr 523-8320-06).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905)

Lagen om fiskevårdsområden (1981:533).

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

Naturvärdesbedömningar

Delar av Iggelbo naturreservat ingår i Natura 2000-området Tämnaren Öst enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §.

Iggelbo naturreservat ingår i nätverket Skyddade Vitryggsskogar för bevarandet av den vitryggiga hackspetten.

Reservatets sumpskogar och våtmarkspartier hyser höga naturvärden enligt våtmarksinventeringen.

Sjön Tämnaaren, och delar av Iggelbo naturreservat, är klassat som riksintresse för naturvården (1988) och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §. Motiveringen är bland annat att Tämnaaren genom sitt ringa djup och stora volym utgör en utpräglad lerslättsjö med stora biologiska värden. Sjön är sänkt och har stora igenväxande madområden. Den är en av landets förnämsta fågellokaler.

Området ingår i länets naturvårdsprogram från 1987 (objekten 60.112 och 60.113), som bedöma tillhöra klasserna 1 respektive 2 (högsta naturvärde respektive mycket högt naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls betydelsen av ädellövträd och örtrika lundpartier, strövmöjligheterna, utsikten över ett växlande och betydelsefullt landskap samt sjöns fågelliv och molluskfauna som bevarandevärden.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Följande arter som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter, förekommer (eller har förekommit) i reservatet:

Vitryggig hackspett	<i>Dendrocopos leucotos</i>
Kornknarr	<i>Crex crex</i>
Skräntärna	<i>Sterna caspia</i>
Ortolansparv	<i>Emberiza hortulana</i>

Allmän beskrivning

Iggelbo naturreservat ligger vid nordöstra stranden av sjön Tämnaaren, 6 km sydväst om Månkarbo tätort i den naturgeografiska region som är benämnd ”skogslandskapet söder om norrlandsgränsen”.

Naturreservatet består av en fastlandsdel samt öarna Lindsjär, Vantholmarna, Tärnholmarna och Lilla Tärnskäret. Öarna är till stor del bevuxna med lövträd, förutom fågelskäret Lilla Tärnskäret. Topografin runt Tämnaaren är i huvudsak flack men i Iggelboområdet är terrängen omväxlande och småkuperad med nivåskillnader uppemot fem meter. Berggrunden går ställvis i dagen och hela naturreservatet är väldigt varierat och mosaikartat med mängder av olika naturtyper.

Nordöstra delen av naturreservatet består av olikåldrig barr- och blandskog med riktigt gamla granar samt ett stort inslag av hassel och ädellöv. På Hällholmen och Förnäset dominerar tallen men i övriga delar av naturreservatet består trädskiktet av nästan ren lövskog.

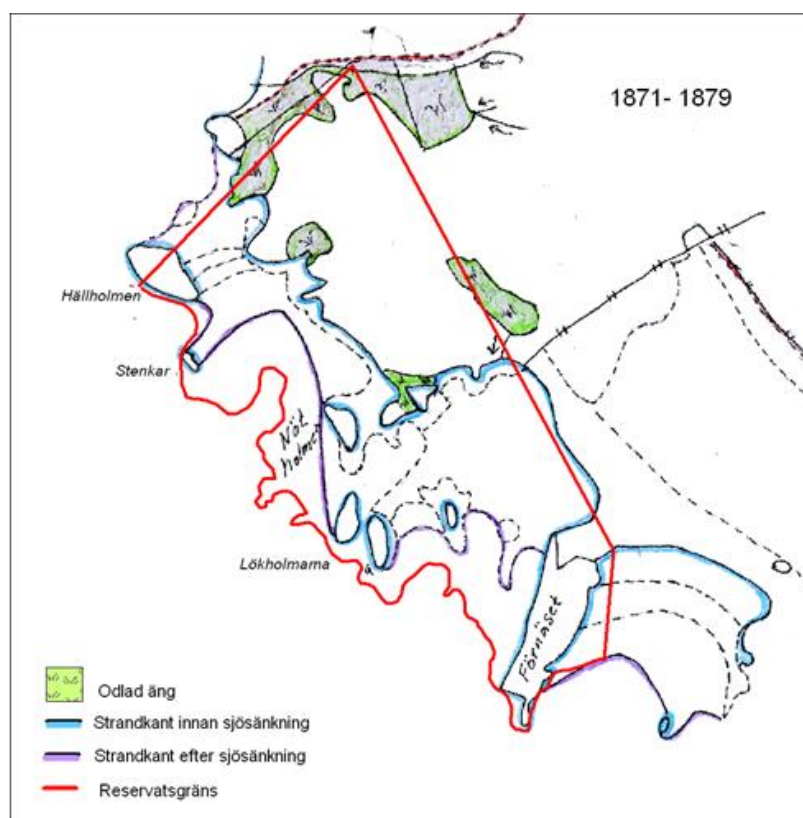
I naturreservatet finns två ängar som hävdas årligen genom slåtter; Ängen och Jätteåkrarna. Under sommaren 2003 upptäcktes ett 1000-1500 år gammalt gravfält sydväst om Jätteåkrarna bestående av minst 35 gravar.

Historisk och nuvarande markanvändning

Sjösänkning och höjning

Tämnaren är en 35 km² stor slättlandssjö som är mycket näringsrik. Sjön är omgiven av låglänta jordbruksmarker och skogar. Tämnaren har genomgått tre vattenregleringar. På 1870-talet sänktes sjön med drygt en meter. Det område som idag är naturreservat kom att bli dubbelt så stort vid sjösänkningen. Öarna Hällholmen, Nötholmen och Lökholmarna förbands med fastlandet och nya öar kom upp över vattenytan, t ex Vantholmarna.

På 1950-talet sänktes sjön ytterligare med 40 cm. Vassbältena och vattenvegetationen i sjön ökade kraftigt, vilket gjorde Tämnaren till en av landets rikaste fågelsjöar. 1977 höjdes vattennivån ett par decimeter i samband med att Uppsala kommun började utnyttja Tämnaren som vattentäkt. Sjön har nu ett medeldjup på ca 1,3 m.

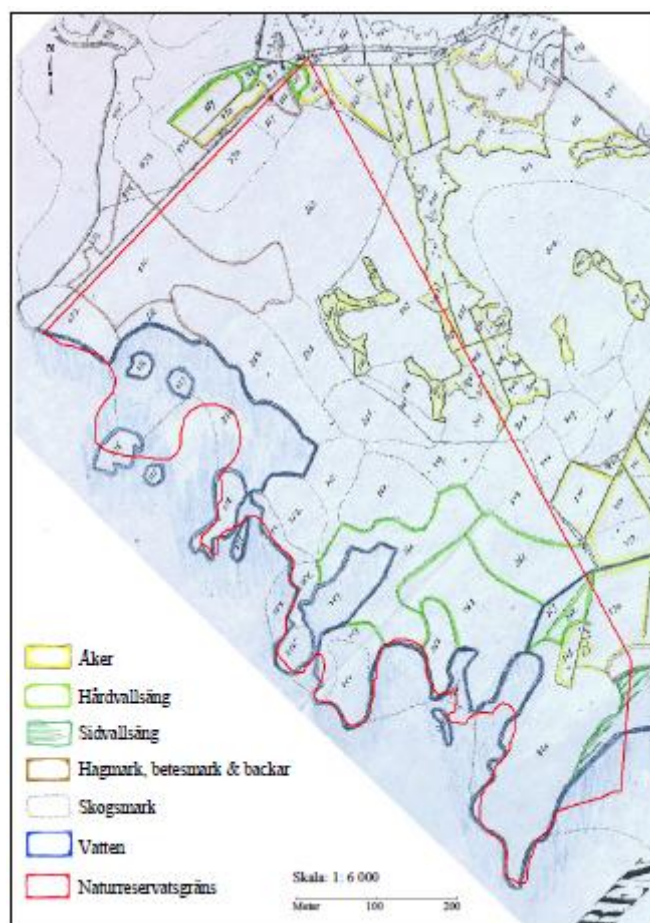

I samband med sjösänkningen på 1870-talet upprättades en karta som visade strandkanten innan och efter sänkningen. Lantmätaren bedömde att de landområden som skulle tillkomma inom nuvarande naturreservatet skulle vara tjänliga till skog eller blir sankmarksområden.

Tidigare markanvändning

Innan sjösänkningen på 1870-talet låg stora delar av reservatet under vattenytan. De strandnära delarna i norr utgjordes av sidvallsäng, i detta område ligger idag den s.k. Ängen. Norr om nuvarande Jätteåkrarna låg en stenig hagmark. Spår av denna syns fortfarande. Från hagmarken och söder ut till Jätteåkrarna låg en ”stenbunden linda”, en tillfällig liten åker som gjordes i ordning på ängsmark. Jätteåkrarna var ”backslåtteråker” på lerjord. Delar av det område som på 1800-talet var jätteåkrarna är nu igenväxt. Spår på marken i form av upphöjningar visar åkrarnas kantzoner.

Vid Laga skifte år 1904-05 var sidvallsängarna i norr betesmark, se ekonomisk karta från Laga skifte år 1904-1905 nedan. Hagmarken liksom övriga delar av naturreservatet utom Jätteåkrarna var skogsmark där djuren gick och betade. Betet upphörde på 1960-talet i samband med att Tierps kommun köpte marken. Därefter har skogen fått utvecklas fritt och har nu på flera ställen utvecklat en karaktär av äldre skog med löv- och barrträd och igenväxningsskog med yngre träd av både löv- och barrträd. Vid Laga skiftet uppskattade lantmätaren att sumpmarksområdet mellan höjdryggen i NO och höjdryggen vid Förnäset skulle kunna utvecklas till hårdvallsäng. Detta har inte skett utan nu 100 år senare är området allttjämt sumpmark.

Ekonomisk karta från Laga skifte år 1904-1905

Nuvarande markanvändning

I naturreservatet bedrivs inget skogs- eller jordbruk. En gång om året slås Ängen och Jätteåkrarna. Höet samlas ihop och fraktas bort. Brynen runt ängarna röjs med jämna mellanrum. Utsikterna vid de båda rastplatserna vid Hällholmen och Förnäset hålls fria från sly ut mot Tämnaaren. Sly röjs också runt lindarna vid parkeringen.

Bebyggelse

I naturreservatet fanns tidigare en stuga på Hällholmen, Sjöstugan, som revs år 2004. Ingen bebyggelse finns idag inom naturreservatet. Vid Förnäset finns ett vindskydd.

Områdets bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena består främst av höga biologiska värden, samt värden kopplade till friluftslivet. De biologiska värdena är i Iggelbo naturreservat främst knutna till områdets lövrikedom, sumpskogar, mosaiken av naturtyper samt avsaknaden av spår från det moderna skogsbruket. Genom att Iggelbo naturreservat ligger vid den biologiska norrlandsgränsen finns här både arter från norr och söder.

Reservatet bedöms ha mycket höga värden för friluftslivet och ger besökaren möjlighet att uppleva en stor variation av olika naturtyper på en liten yta. Tämnaaren bjuder på en fin utsikt över sjön och möjligheterna för fågelskådning är mycket goda på sommarhalvåret och på vintern bjuder sjön in till turer på långfärdsskridskor.

Följande arter är prioriterade för eventuella bevarandeinsatser: arter som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter och som förekommer i reservatet samt rördrommen och samtliga hackspettsarter.

Biologiska värden

De biologiska värdena i Iggelbo naturreservat är främst knutna till skogens höga lövandel, mosaiken av naturtyper och avsaknaden av modernt skogsbruk. Området är mycket lövrikt liksom hela landskapet runt Tämnaaren och därmed synnerligen värdefullt för de hundratals hotade arter som är direkt beroende av lövträd.

Naturreservatet innehåller en mängd olika naturtyper såsom blandskog, lövskog, äng, ekbacke, kärr, hällmark samt skog med naturskogs- och lundkaraktär. Området ligger även vid den biologiska norrlandsgränsen, *Limes norrlandicus*, och har därför en stor artrikedom av både nordliga och sydliga arter. Arter som här finns vid sin nordgräns är exempelvis svärdsilja och fackelblomster samt flera ädellövsarter. I naturreservatet växer även lappvide som här har sin sydligaste utbredningsgräns.

Norra delen av naturreservatet består av en olikåldrig blandskog med en del mycket gamla granar liksom ett markant inslag av ädellövträden alm,

ask och lind samt rikligt med hassel. Nordost om Hällholmen finns en lågt liggande sumpskog med klibbal och björk som är av Natura 2000 naturtypen 9080 Lövsumpskog av fennoskandisk typ.

I de mellersta delarna av reservatet finns en lövsumpskog där vattenståndet är tidvis högt, framför allt på våren. Skogsdungen väster om Nötholmen utgörs av Natura 2000 naturtypen 91E0 Alluviala lövskogar som tidvis är översvämmade och behöver dessa årliga översvämningar för att behålla sina värden. Längs stränderna växer bårder av al och starrarter, och i sjön finns ett bälte av bladvass.

Hällmarker med tall och enbuskar finns spridda i hela naturreservatet men främst på Förnäset. Där finns även ett stort inslag av ek som längre österut blir till en ren ekbacke. Både på Förnäset och Hällholmen finns grova gamla tallar som är mycket värdefulla för insekter och som boträd för havsörn och Fiskgjuse.

Det finns flera skyddsvärda lavar, mossor och svampar i reservatet. Fler inventeringar skulle dock behövas för att närmare undersöka artsammansättningen. På flera ställen har dock mycket stora bestånd av vårmusseron, *Calocybe gambosa*, upphittats vilket indikerar kalkrik mark.

På några ställen är berggrunden basisk, exempelvis på Lökholmarna där ett bestånd av den kalkkrävande kungsmyntan växer. Även tibast, som förekommer i reservatet, kan räknas till de kalkgynnade arterna. Ängarna har ännu ingen typisk ängsflora men efter flera års slåtter har den näringsälskande vegetationen minskat. Jätteåkrarna har en riklig vegetation av hundäxing och skogsnäva. På Ängen växer i huvudsak daggkåpa, hundkex, humleblomster, johannesört, skogsnäva, smörblomma och älgört. Ytterligare inventeringar av floran krävs.

Naturreservatet omfattar 15 små öar och skär. Ön Lindholmen har ett trädskikt av al, björk, gran, hassel, hägg, lind och rönn. De två mindre öarna söder om Lindholmen är bevuxna med al och videbuskar. Lilla Tärnholmens trädskikt består av al, björk och ask och stora Tärnholmen domineras av alträd med inslag av rönn, hägg och ask. Lilla Tärnskäret söder om Tärnholmarna är ett i stort sett kalt fågelskär bevuxet med en del sly och brännässlor. Den största av Vantholmarna har små öppna ytor och den artrika markvegetationen tyder på att ön tidigare varit hävdad och trädskiktet består av tall, en och rönn. De mindre Vantholmarna är bevuxna med al, ask, asp och tall. De två små öarna söder om Vantholmarna är helt bevuxna med vide.

På grund av områdets mosaikartade karaktär rymmer naturreservatet även ett art- och individrikt djurliv, i synnerhet fågelliv. Ett 60-tal fågelarter kan iakttas inom området, de flesta häckande. Anmärkningsvärt är att den rödlistade mindre hackspetten häckar med flera par i Iggeboområdet, arten behöver en hög lövandel med både grova och döda träd för att kunna

häcka men vill även ha äldre grandominerad skog för sitt födosök. Området runt Tämnnaren har tack vare sin lövrikedom även blivit ett av de prioriterade områdena i åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett. Fodosöksspår av vitryggig hackspett hittades hösten 2006 strax norr om Hällholmen.

Under vår och höst rastar stora flockar av änder samt gäss på sjön och under våren man kan även få höra rördrommen. Tämnnaren är en av landets finaste fågelsjöar och är utpekad som Natura 2000 område främst för sin fågelförekomst. Skrattnåsar och fisktärnor har stora kolonier i sjön, vilka är mycket viktiga för sjöns änder som ofta häckar i anslutning till dessa. På Lilla Tärnskäret häckade ca 60 par fisktärnor och ca 250 par skrattnåsar år 2004 men så gott som alla ungarna blev tagna av mink. Minkpredation är ett stort problem i området utanför Iggelbo och åtgärder bör vidtas för att decimera minkstammen.

Den sällsynta fjärilen Piltecknad fältnätare, *Perizoma sagittata*, finns i området. Arten förekommer främst på strandängar vid insjöar och fjärilen lägger sina ägg i fröställningar av växtsläktet rutor, *Thalictrum*. Dessa växer på våt till fuktig näringsrik mark vid sjöstränder och alkärr. Dimmig ängsmott, *Udea nebulalis*, är en annan sällsynt fjäril som förekommer i naturreservatet.

Under en inventering 2001 hittades bland annat den rödlistade skalbaggen *Xylophilus corticalis* som är beroende av död lövträdssved. Vid två tillfällen under sommaren 2006 hittades flera individer av den fridlysta arten Citronfläckad kärrtrollslända på Hällholmen. Citronfläckad kärrtrollslända *Leucorrhinia pectoralis* är en Natura 2000 art enligt art- och habitatdirektivet.

Skyddsvärda arter i Iggelbo naturreservat och kring sjön Tämnnaren:

Fåglar

<i>Dendrocopos leucotos</i> *	Vitryggig hackspett	§ CR P
<i>Glaucidium passerinum</i>	Sparvuggla	§ F
<i>Picus canus</i> *	Gråspett	§ F
<i>Drycopus martius</i> *	Spillkråka	§ NT F
<i>Dendrocopos minor</i> *	Mindre hackspett	§ NT
<i>Picoides tridactylus</i> *	Tretåig hackspett	§ NT F
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	Nötkråka	§ NE
<i>Tetrao tetrix</i>	Orre	§ F
<i>Jynx torquilla</i> *	Göktyta	§
<i>Columba oenas</i>	Skogsduva	§ F
<i>Crex crex</i> *	Kornknarr	§ NT F P
<i>Sterna caspia</i> *	Skräntärna	§ NT F P
<i>Emberiza hortulana</i> *	Ortolansparv	§ VU F P
<i>Podiceps auritus</i>	Svarthakedopping	§ F
<i>Botaurus stellaris</i>	Rördrom	§ NT F

<i>Cygnus cygnus</i>	Sångsvan	§ F
<i>Anser fabalis</i>	Sädgås	§ NE F
<i>Anas strepera</i>	Snatterand	§ F
<i>Anas querquedula</i>	Årta	§ EN F
<i>Anas clypeata</i>	Skedand	§ NT F
<i>Aythya ferina</i>	Brunand	§ EN F
<i>Mergus albellus</i>	Salskrake	§ F
<i>Circus aeriginosus</i>	Brun kärrhök	§ F
<i>Bonasa bonasia</i>	Järpe	§ NT F
<i>Porzana porzana</i>	Småfläckig sumphöna	§ VU F
<i>Grus grus</i>	Trana	§ F
<i>Numenius arquata</i>	Storspov	§ EN F
<i>Tringa glareola</i>	Grönben	§ F
<i>Larus ridibundus</i>	Skrattmå	§ NT F
<i>Sterna hirundo</i>	Fisktärna	§ F
<i>Chlidonias niger</i>	Svarttärna	§ VU F
<i>Ficedula parva</i>	Mindre flugsnappare	§ F
<i>Lanius collurio</i>	Törnskata	§ F
<i>Coturnix coturnix</i>	Vaktel	§ NT F
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Trastsångare	§ NT F

Kärlväxter

<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	EN
<i>Daphne mezereum</i>	Tibast	S
<i>Origanum vulgare</i>	Kungsmynta	
<i>Ulmus glabra</i>	Skogsalm	
<i>Tilia cordata</i>	Skogslind	
<i>Quercus robur</i>	Skogsek	
<i>Corylus avellana</i>	Hassel	
<i>Iris pseudacorus</i>	Svärdslilja	
<i>Lythrum salicaria</i>	Fackelblomster	
<i>Salix lapponum</i>	Lappvide	
<i>Actaea spicata</i>	Trolldruva	S
<i>Paris quadrifolia</i>	Ormbär	S
<i>Thalictrum flavum</i>	Ängsruta	

Mossor

<i>Antitrichia curtipendula</i>	Fällmossa	S
<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	Mörk husmossa	S
<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	Asphättemossa	

Lavar

<i>Arthonia vinosa</i>	Rostfläck	S
<i>Microcalicium disseminatum</i>	Ärgspik	
<i>Sclerophora coniophaea</i>	Rödbrun blekspik	NT S

Svampar

<i>Calocybe gambosa</i>	Vårmusseron	
<i>Fistulina hepatica</i>	Oxtungsvamp	NT S
<i>Gloeoporus taxicola</i>	Blodticka	S
<i>Inonotus rheades</i>	Rävticka	S
<i>Dichomitus campestris</i>	Hasselticka	S
<i>Phellinus pini</i>	Tallticka	S

Insekter

<i>Microbregma emarginata</i>	Granbarkgnagare	S
<i>Ptilinus fuscus</i>	Aspvedgnagare	S
<i>Perizoma sagittata</i>	Piltecknad fältmätare	NT
<i>Udea nebulalis</i>	Dimmigt ängsmott	
<i>Xylophilus corticalis</i>		NT
<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Citronfläckad kärrtrollslända	§
<i>Scardia boletella</i>	Jättesvampmal	S

Teckenförklaring:

- * = Arten är utpekad som prioriterat bevarandevärde för reservatet
- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
- A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
- P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
- S = Arten utpekad av Skogsstyrelsen som signalart för skyddsvärd skog

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2020:

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Nära hotad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist
NE = Not evaluated	Ej bedömt

Geologiska värden

Naturresevatet har inga utpekade geovetenskapliga värden. Topografin kring Tämnaren är i huvudsak flack men Iggelboområdets terräng är omväxlande och småkuperad med nivåskillnader upp emot 5 meter. På holmarna och den nordöstliga bergsryggen samt på några av öarna går berggrunden ställvis i dagen. Den består av en grönstensbergart som särskilt vid Lökholmarna tycks innehålla lättvittrad kalknatronfältspat.

Området ligger under högsta kustlinjen. Den dominerande jordarten är morän, som i de lägre delarna är väl utsvallad. Man kan där tydligt skönja en äldre, högre liggande blockstrandlinje. I den centrala delen kan man också finna några ganska stora flyttblock. I de lägst liggande delarna överlagras moränen av lera och torv, framförallt kärrtorv.

Kulturhistoriska värden

Naturreservatets kulturhistoriska värden består främst i kontinuiteten av kulturlämningar. I reservatet finns spår av människors verksamhet från olika tidsepoker med en början i ett över 1000 år gammalt gravfält och en ände i en granodlad åker som skapades för några årtionden sedan.

På 1800-talet användes de delar av naturreservatet som var tillgängliga ovanför vattenytan som äng, åker och betesmark. Skogsmarken betades långt in på 1900-talet. Ängarna som hävdas idag, Ängen och Jätteåkrarna, var på 1800-talet sidvallsäng respektive backslåtteråker.

I naturreservatets södra del finns flera gamla grova ekar som minner om det gamla odlingslandskapet. Där finns även en granodling på tidigare åkermark och plogfårorna kan fortfarande skönjas. Granodlingen planterades på 1950-talet.

Sydväst om Jätteåkrarna ligger ett gravfält från Järnåldern, ca 1000-1500 år gammalt. Gravfältet är 130x50-90m stort och består av minst 35 anläggningar fördelade på minst 25 rektangulära stensättningar, 5-7 kvadratiske stensättningar, 2 runda stensättningar och en rund röseliknande stensättning. Gravfältet är beläget på en höjdrygg som före sänkningen av Tämnaaren var sjönära, det ensamliggande stenröset i krönläge längst i söder utgör troligen den äldsta anläggningen. Gravfältet har beteckningen RAÄ 363 i riksantikvarieämbetets register.

På Hällholmen finns på bergets topp strax väster om lantmäterimärket en grav i form av en stensättning. Graven är oregelbunden närmast rund, 3 m i diameter och 0,2 m hög. Graven är bevuxen med lågvuxet gräs, mossor och lavar. Talrika stenar sticker upp som är 0,2-0,4 m stora. Tidigare har det stått en stor upprättstående sten mitt på graven. Stensättningen har beteckningen RAÄ Tierp 365 i riksantikvarieämbetets register.

På södra delen av Hällholmen finns en exponerad bergyta som bär spår efter malmbrytning, troligen med tillmakningsteknik. Gruvhålet har beteckningen RAÄ Tierp 364 i riksantikvarieämbetets register. På Västra delen av ön Lindholmen finns också en kulturlämning, troligen ett f.d. jaktvärn uppbyggt av sten.

Värden för friluftslivet

Iggelbo naturreservat ger besökaren möjlighet att uppleva en mosaik av olika naturtyper på en liten yta. Fågellivet är rikt liksom växtligheten. Genom att Iggelbo ligger vid den biologiska norrlandsgränsen finns här både arter från norr och söder. Området är ett populärt utflyktsmål och reservatets två rastplatser vid Tämnaaren bjuder på en fin utsikt över sjön. I reservatet finns flera olika stigar att välja på.

Till naturreservatet tar man sig enklast med bil. Vägskylt finns vid E4:an samt vid vägen Månkarbo – Östervåla (nr 746). I naturreservatet finns en parkeringsplats, som rymmer ett tiotal bilar. Närmaste bussförbindelse finns vid avfarten från väg 746, ca 1 km norr om naturreservatet. Från sjösidan är naturreservatet tillgängligt vid Hällholmen och Förnäset, i övrigt är stränderna sankt och vegetationsrika och därmed svårframkomliga.

Vid parkeringen finns en entréskylt, ett bänkbord samt en soptunna. Från parkeringen utgår tre stigar med förbindelsestigar. Stigarna är skyltade och markerade med blå färg. Spänger finns över fuktiga partier längs stigarna till Hällholmen och till Förnäset. I Jätteåkrarnas norra del finns en träbro över ett dike och ytterligare en bro finns över ett dike längs stigen till Förnäset. Rastplatser med eldstäder och vedförråd finns på Hällholmen och Förnäset. På Förnäset finns även ett vindskydd. På Hällholmen finns även informationsskylt om järnåldersgraven och fågellivet.

Ytterligare informationsskyltar ska sättas upp vid skötselområde D (granodlingen), gravfältet och Förnäset. Det ska även uppföras en skylt om bevarandeåtgärder för vitryggig hackspett på lämpligt ställe.

Referenser

Litteratur

Tierps kommuns skogsbruksplan

Nils G Andersson, 1990. Förslag till skötselplan för Iggelboområdet

Länsstyrelsen i Uppsala län, 2006. Bevarandeplan (utkast) för Natura 2000-område Tämnamaren öst SE0210278.

Länsstyrelsen i Uppsala län, Meddelandeserien 1987:2, Naturvårdsprogram för Uppsala Län.

Fredrik Friberg & Ulrik Lötberg, 2006. Fågellivet i och kring Tämnamaren 2003-2004 – en rapport sammanställd av Upplands Ornitologiska förening.

Taija Holkko, 2001. Inventering av vedlevande skalbaggar i Iggelbo naturreservat under perioden maj – augusti, 2001.

Våtmarksinventeringen

Lars Hjelm & Einar Marklund, 2006, Område av riksintresse för naturvård i Uppsala län: TÄMNAREN och Sörsjön.

Digitalt

Artdatabanken, www.arterdatabanken.se

Artfakta, Artdatabanken, www.artfakta.nu

Artportalen, Artdatabanken, www.artportalen.nu

Riksantikvarieämbetet, www.raa.se

Personer

Linda Qviström, Upplandsmuséet

Mikael Lindberg, Länsstyrelsen i Uppsala län

Torgny Lindgren, grannfastighetsägare

Gillis Aronsson, Upplandsstiftelsen

PLANDEL

Övergripande skötsel

Det övergripande målet med reservatets skötsel är att bevara och utveckla lövrika miljöer samtidigt som variationen av olika naturtyper bibehålls. Fågelskäret samt utkiksplatserna ska hållas öppna och ängarna ska slås. Reservatets kulturmiljövärden ska värnas. Ytterligare ett mål är att hålla naturreservatet tillgängligt och attraktivt för undervisning och friluftsliv.

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har delats upp i 12 skötselområden. För avgränsning av områdena 1-12, se skötselområdeskarta, bilaga C. Reservatsområdet är mosaikartat och för varje skötselområde anges ett bevarandemål. Områdenas storlek är ungefärligt angivna.

Skötselområden

Skötselområde 1: Blandskog – Ca 93,9 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av hela nordöstra delen samt Nötholmen. Träskiktet består av grova granar och blandat löv, främst ask, asp och björk. I norra delen av skötselområdet finns en större granförekomst än i de södra delarna. Centralt i området ligger en äng, Jätteåkrarna, som utgör en del av skötselområde 10. Norr om Jätteåkrarna finns en sydsluttning där det i början på 90-talet gjordes en gallring i en del av sluttningen. Kontinuerlig röjning av sly har skett men det finns fortfarande mycket sly, främst asksly, och gallringsytan behöver utökas.

- Bevarandemål:** Andelen lövträd ska vara minst 50 % av täckningsgraden. Andelen död ved ska vara minst 10 % varav minst hälften ska vara lövträd. Sydsluttningen norr om Jätteåkrarna, ca 30 m upp från ängsbrynet, ska vara glest trädbevuxen med främst ask, lind och en. Andelen gran ska vara högre i områdets norra del än i den södra.
- Skötselåtgärder:** Gran får tas bort inom hela skötselområdet men gamla och grova granar med höga naturvärden sparas. I skötselområdets norra del ska granarna få utvecklas fritt och inte ringbarkas eller skadas. I skötselområdets södra del kan en del större granar ringbarkas medan andra fälls och får ligga. Några granar ”skadas” så att de dör långsamt. Vid stora skötselåtgärder kan det bli aktuellt att transportera bort fällda granar. En del små granar sparas i grupper då nötkråkan behöver dessa som födogömslen. När smågranarna vuxit sig större kan man ta bort de flesta men tillräckligt ska lämnas för nyrekrytering. Död lövved skapas vid behov genom ringbarkning. I sydsluttningen norr om Jätteåkrarna ska sly regelbundet tas bort, några ask- och lindplantor tillåts växa upp till stora träd. Grova lövträd ska frihuggas, i synnerhet i brynmiljöer.

Skötselområde 2: Lövdominerad skog – Ca 7,3 ha

- Beskrivning:** Skötselområdet utgörs av flera delområden i de centrala och södra delarna av reservatet. Trädskiktet består av al, asp, björk, ask, lönn, ek och gran. Delområdet väster om Nötholmen är av Natura 2000 naturtypen ”Alluvial lövskog som tidvis är översvämmad” och består av svämskog med al och ask. Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.
- Bevarandemål:** Andelen lövträd ska vara minst 90 % av täckningsgraden. Andelen död ved ska vara minst 10 % varav minst hälften ska vara lövträd.
- Skötselåtgärder:** Gran får tas bort inom hela skötselområdet. Av eventuella större granar ringbarkas en del, några fälls och får ligga, andra ”skadas” så att de dör långsamt. Vid stora skötselåtgärder kan det bli aktuellt att transportera bort fällda granar. Några mindre granar ska dock lämnas för viss nyrekrytering. Död lövved skapas vid behov genom ringbarkning.
-

Skötselområde 3: Ren lövskog – Ca 5,1 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av ett fuktigt lövskogsområde i södra delen av reservatet samt en mindre yta i nordvästra delen av reservatet. Det södra delområdet består mestadels av björk. Det norra delområdet består av både ädellöv och triviallöf, den västligaste delen är av Natura 2000 naturtypen "Lövsumpskog av fennoskandisk typ" och består av klibbal och björk. Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Bevarandemål: Gran ska inte förekomma i området. Andelen död ved ska vara minst 10 %.

Skötselåtgärder: Gran tas bort i hela skötselområdet. Av eventuella större granar ringbarkas en del, några fälls och får ligga, andra "skadas" så att de dör långsamt. Vid stora skötselåtgärder kan det bli aktuellt att transportera bort fällda granar. Död lövved skapas vid behov genom ringbarkning. Buskvegetation får röjas vid behov i det södra delområdet.

Skötselområde 4: Granodlingen – Ca 0,1 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av en granplantering på tidigare åkermark i södra delen av reservatet, ca 0,1 ha. Skötselområdet består av två delområden, 4A (ca 0,04 ha) och 4B (ca 0,06 ha). Trädsiktet utgörs mestadels av gran med några spridda lövträd. Delområde 4A innehåller ett större lövinslag

Bevarandemål: Delområde 4A ska utvecklas fritt för studieändamål. Delområde 4B ska utvecklas till liknande biotop som skötselområde 2, lövdominerad skog. Således ska andelen lövträd ska vara minst 90 % av täckningsgraden och andelen död ved ska vara minst 10 %, varav minst hälften ska vara lövträd.

Skötselåtgärder: Ingen skötsel i delområde 4A. Gran tas bort i hela skötselområde 4B. Av eventuella större granar ringbarkas en del, några fälls och får ligga, andra "skadas" så att de dör långsamt. Död lövved skapas i skötselområde 4B vid behov genom ringbarkning.

Skötselområde 5: Ekbacken – Ca 0,2 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av en liten ekbacke i södra delen av reservatet. Området har stort ljusinsläpp jämfört med de andra skogsområdena

Bevarandemål: Gran ska inte förekomma i området, men eventuella gamla och spärrgreninga granar kan lämnas kvar. Ekarna, samt andra grova lövträd, ska vara friställda och inte hotas av igenväxningsvegetation. En god föryngring av ek ska ske.

Skötselåtgärder: Gran tas bort i hela skötselområdet. Av eventuella större granar ringbarkas en del, några fälls och får ligga, andra "skadas" så att de dör långsamt, men eventuella gamla och spärrgreninga granar kan lämnas kvar. Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska regelbundet tas bort. För att säkerställa föryngringen får små ekplantor hägnas in tills dess de inte längre är begärligt bete.

Skötselområde 6: Holmarna – Ca 4,2 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av Hällholmen, holmen söder om Hällholmen, Lökholmarna samt Förnäset. Trädskiktet består av tall, blandat löv, gran och en. På Förnäset finns en hel del ek. Siktröjningar har utförts på Hällholmen och Förnäset för att förbättra utsikten över Tämnaresen.

Bevarandemål: Hällskaraktären ska behållas i skötselområdet. Andelen död ved ska i alla delområdena vara minst 10 %. I alla delområden ska andelen gran vara högst 10% av täckningsgraden. På Hällholmen ska andelen lövträd vara minst 10 % av täckningsgraden. På Lökholmarna och Förnäset ska andelen lövträd vara minst 40 % av täckningsgraden. Resterande trädslagsandelar ska utgöras av främst tall men även en del en. Hällholmen och Förnäset ska erbjuda god utsikt mot Tämnaresen. Det ska även vara möjligt att i framtiden återskapa stigen till utsiktsplatsen på Lökholmarna.

Skötselåtgärder: Gran tas bort i hela skötselområdet. Av eventuella större granar ringbarkas en del, några fälls och får ligga, andra "skadas" så att de dör långsamt. Död löv- och tallved skapas vid behov genom ringbarkning. Ringbarkning ska inte utföras på träd intill stigar eller rastplatser. Siktröjningar bör utföras vid behov på Förnäset, mellan vindskyddets framsida och stranden, samt Hällholmen, vid grillplatsen samt på den sida av berget som ingår i naturreservatet. Om stigen till Lökholmarna återskapas i framtiden ska utsikten röjas fram och underhållas. Ekar som växer i den östra delen av området Förnäset friställs och slyuppslag röjs kontinuerligt. På Lökholmarna kan åtgärder behöva vidtas för att öka andelen grov tall.

Skötselområde 7: Ängarna – Ca 0,4 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av Ängen och den centrala delen av de forna Jätteåkrarna. Ängarna hävdas årligen genom slåtter och höet fraktas bort för att minska näringshalten i jorden och skapa förutsättningar för en mer typisk ängsflora. Röjning av brynen har skett sporadiskt.

Bevarandemål: Årlig slåtter samt bortforsling av höet från ängarna. Den kvävegynnade floran ska fortsatt minska och ersättas av en typisk ängsflora. Brännässlor och älgört ska ej förekomma. Ängarnas bryn ska bestå av en minst 5 m bred glest buskbevuxen ridå mot skogen.

Skötselåtgärder Jätteåkrarna och Ängen hålls öppna genom årlig slåtter och höet fraktas bort från ängarna. Brynen röjs från framför allt gran och lövsly för att gynna blommande och bärande buskar, hassel, olvon, try och ädla lövträd. Insådd av ängsflora från trakten får ske om en typisk ängsflora inte uppkommer på naturlig väg när den kvävegynnade floran minskat.

Skötselområde 8: Öarna – Ca 0,9 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av naturreservatets 15 små öar och skär. Ön Lindholmen har ett trädskikt av al, björk, gran, hassel, hägg, lind och rönn. De två mindre öarna söder om Lindholmen är bevuxna med al och videbuskar. Lilla Tärnholmens trädskikt består av al, björk och ask och stora Tärnholmen domineras av alträd med inslag av rönn, hägg och ask. Lilla Tärnskäret söder om Tärnholmarna är ett i stort sett kalt fågelskär bevuxet med en del sly och brännässlor. Den största av Vantholmarna har små öppna ytor och den artrika markvegetationen tyder på att ön tidigare varit hävdad och trädskiktet består av tall, en och rönn. De mindre Vantholmarna är bevuxna med al, ask, asp och tall. De två små öarna söder om Vantholmarna är helt bevuxna med vide.

Bevarandemål: Lilla Tärnskäret ska fortsätta vara en viktig häckplats för sjöfågel, skäret ska ha mindre än 5 % täckningsgrad av buskar och mindre än 20 % täckningsgrad av brännässlor. De övriga öarna får utvecklas fritt, en del öar kan dock få göras kala för fågellivet. Om någon av öarna börjar brinna och fara för spridning till fastlandet ej föreligger så ska branden ej släckas.

Skötselåtgärder: Sly och brännässlor bekämpas på Lilla Tärnskäret och åtgärder för att decimera minkstammen utreds och genomförs vid behov.

Skötselområde 9: Våtmark och vassbälten – Ca 7,9 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av naturreservatets våtmarker och vassbältena mellan strandkanten och reservatets gräns i vattnet. Våtmarkerna består främst av kärr bevuxna med bunkestarr.

Bevarandemål: Våtmarkerna ska utvecklas fritt, gran ska dock inte förekomma i området. Vassbältena får ej exploateras.

Skötselåtgärder: Gran röjs vid behov.

Skötselområde 10: Åkermark – Ca 0,3 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av två små åkerbitar som är delar av större åkrar som ligger utanför reservatets gräns.

Bevarandemål: Marken får brukas som åkermark. Om den inte brukas som åkermark ska den växa igen med lövträd, och gran får inte förekomma i området.

Skötselåtgärder: Gran röjs vid behov.

Skötselområde 11: Fornlämningar – Ca 0,9 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av ett gravfält sydväst om Jätteåkrarna (RAÄ Tierp 363) samt en grav på Hällholmen (RAÄ Tierp 365).

Bevarandemål: Fornlämningarna ska hållas fria från vedvegetation som kan skada dessa. Information ska finnas vid fornlämningarna

Skötselåtgärder: Nödvändig röjning och gallring utförs vid behov. Informationsskyltarna underhålls och hålls uppdaterade

Skötselområde 12: Anordningar för friluftslivet

Beskrivning: Vid parkeringen finns en entréskylt med broschyrfack, ett bänkbord samt en soptunna. Från parkeringen utgår tre stigar med förbindelsestigar. Sammanlagt finns ca 2,7 km stig i reservatet. Stigarna är skyltade och markerade med blå färg. Spänger finns över ett fuktigt parti längs stigen till Hällholmen samt ut till Förnäset. I ängens norra del finns en träbro över ett dike och ytterligare en bro finns över ett dike på stigen ut till Förnäset.

Rastplatser med eldstäder och vedförråd finns på Hällholmen och Förnäset. På Förnäset finns även ett vindskydd.

- Bevarandemål:** Reservatet hålls öppet för allmänheten och information om reservatets natur- och kulturvärden ska finnas på lämpliga ställen i reservatet, samt på kommunens hemsida. Friluftsanordningar av enklare slag ska finnas för att underlätta allmänhetens möjlighet att uppleva områdets natur- och kulturmiljö. Nya rastplatser kan tillkomma men inga nya grillplatser ska anläggas.
- Skötselåtgärder:** Parkeringsplatsen kan om behov uppstår utökas för att rymma ytterligare cirka 5-10 bilar. Söptunnan vid parkeringsplatsen ska vara knuten till kommunal sommartömning. Stigarna hålls framkomliga och välmarkerade, buskar och eventuella nedfallna träd sågas av och läggs åt sidan. Spängerna underhålls. En ny stig/spång får anläggas ut till Lökhalmarna. Vindskyddet på Förnäset samt rastplatserna vid parkeringen och Hällholmen hålls i gott skick. Eldstäderna vid Hällholmen och Förnäset ska underhållas med ved. Informationstavlorna underhålls och informationen uppdateras när så behövs.

Bränder

Uppkomna bränder på fastlandet ska förhindras att sprida sig. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar. Om någon av öarna börjar brinna och fara för spridning till fastlandet ej föreligger så ska branden ej släckas.

Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar

Befintliga vägar (inklusive vägdiken), stigar, rastplatser och ledningar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras. Nya rastplatser kan tillkomma men inga nya grillplatser/eldestäder ska anläggas.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området. Förvaltaren får även ställa upp manskapsbodar i samband med skötselinsatser.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som kan få betas. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom

betesområdet. Stängsel får även sättas upp för att skydda naturvärden från negativ påverkan av andra arter.

Jakt och fiske

Jakt är förbjudet i reservatet med undantag för

- eftersöksjakt på redan påskjutet vilt.
- skyddsjakt på arter som hotar reservatets skyddsvärda arter och bevarandevärden efter samråd med kommunen.

Stor hänsyn ska dock alltid tas till det rörliga friluftslivet vid jakt inom naturreservatet. Det är tillåtet att forsla ut nedlagt vilt med motorfordon. Fasta skjuttorn får inte uppföras och siktgator får inte röjas.

Tämnaren är ett fiskevårdsområde och fiskekort behövs för sportfiske. Fiskekort kan köpas av Tämnarens fiskevårdsområdesförening via ifiske.se.

Fauna- och floravård

Eventuella åtgärder som kan behövas till stöd för hotade eller sällsynta arter får göras inom reservatet.

Fornlämningar och kulturlämningar

Fasta fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Åtgärder som rör fornlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Eventuella åtgärder för att bevara dessa får utföras.

Uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport "Uppföljning av skyddade områden i Sverige". De bevarandemål som ska följas upp är

- Lövandelen samt andelen död ved ska följas upp genom fältbesök vart 5:e år.
 - Den kvävegynnade florans minskning på ängarna kontrolleras genom att mäta förekomsten av älgört längs en bestämd linje vart 5:e år.
-

- Igenväxningsgraden efter genomförda restaureringshuggningar och röjningar kontrolleras vart 3:e år genom fältbesök.
- Anläggningarna för friluftslivets skick kontrolleras varje år.

Förvaltning

Kommunen förvaltar reservatet. Förvaltaren har det administrativa och ekonomiska ansvaret för förvaltningen och svarar för de praktiska åtgärder som ska utföras enligt gällande skötselplan. Samråd ska ske mellan kommunen, Upplandsstiftelsen, länsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Tierp och UOF Upplands Fågelskådare innan större åtgärder vidtas.

Tillsyn

Tierps kommun är tillsynsmyndighet för Iggelbo naturreservatet. Kommunen har den operativa tillsynen och ska övervaka att de föreskrifter tillstånd, villkor och dispenser som gäller inom naturreservatet följs.

Finansiering

Skötselåtgärder som behövs för att säkra naturreservatets bevarandevärden i enlighet med denna skötselplan bekostas av kommunen/förvaltaren. Investeringar i anläggningar för information och friluftsliv, liksom skötsel och underhåll av dessa jämte tillsyn bekostas av kommunen/förvaltaren. Reservatets andel i vägunderhåll bekostas av kommunen/förvaltaren. Om förvaltaren är en annan än kommunen ska ansvaret fördelas dem emellan efter överenskommelse.

Sammanfattning och prioritering av bevarandevärden

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder i naturreservatet.

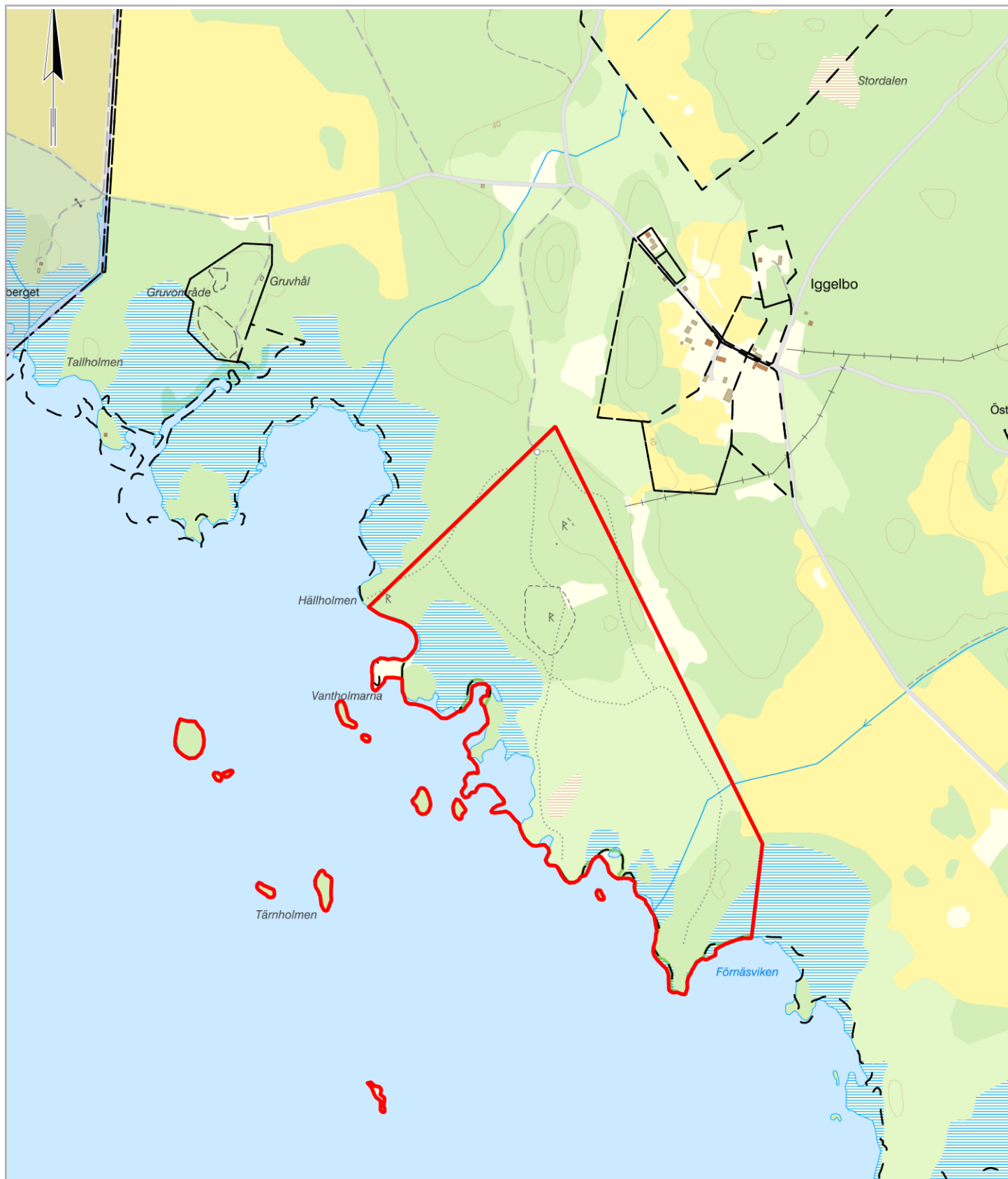
Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Slätter	1	Varje/vartannat år	7	Kommunen/ förvaltaren
Röjning/gallring av gran	1	Snarast och därefter vid behov	1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11	Kommunen/ Förvaltaren
Friställning av grova ekar	1	Snarast och därefter vid behov	5, 6	Kommunen/ Förvaltaren
Utglesning av bryn	2	Snarast och därefter vid behov	1, 7	Kommunen/ Förvaltaren
Skapande av död ved	1	Snarast och därefter vid behov	2, 3, 4, 6	Kommunen/ förvaltaren
Röjande av fågelskär	1	Snarast och därefter vid behov	8	Kommunen/ Förvaltaren

Röjning av sly	2	Snarast och därefter vid behov	1, 3, 5, 6, 7	Kommunen/ förvaltaren
Röjningar vid kultur- och fornlämningar	1	Snarast och därefter vid behov	Fornlämningar/kulturlämningar	Kommunen/ Förvaltaren
Röjning vid utsiktsplatserna	1	Snarast och därefter vid behov	6	Kommunen/ Förvaltaren
Underhåll av friluftsanordningar	1	Ses över årligen och åtgärdas vid behov.	Friluftsliv	Kommunen/ Förvaltaren
Tillsyn att regler och föreskrifter i reservatet följs	1	Kontinuerligt	Samtliga	Kommunen/ Förvaltaren
Underhåll av parkering	3	Kontinuerligt	Friluftsliv	Kommunen/ Förvaltaren
Tömning av sopbehållare	1	Kontinuerligt	Friluftsliv	Kommunen/ Förvaltaren
Minkjakt	2	Vid behov	8	Kommunen/ Förvaltaren
Insådd av ängsarter	3	Vid behov	7	Kommunen/ Förvaltaren

Bilagor

C. Skötselområdeskarta

D. Karta över friluftsanordningar

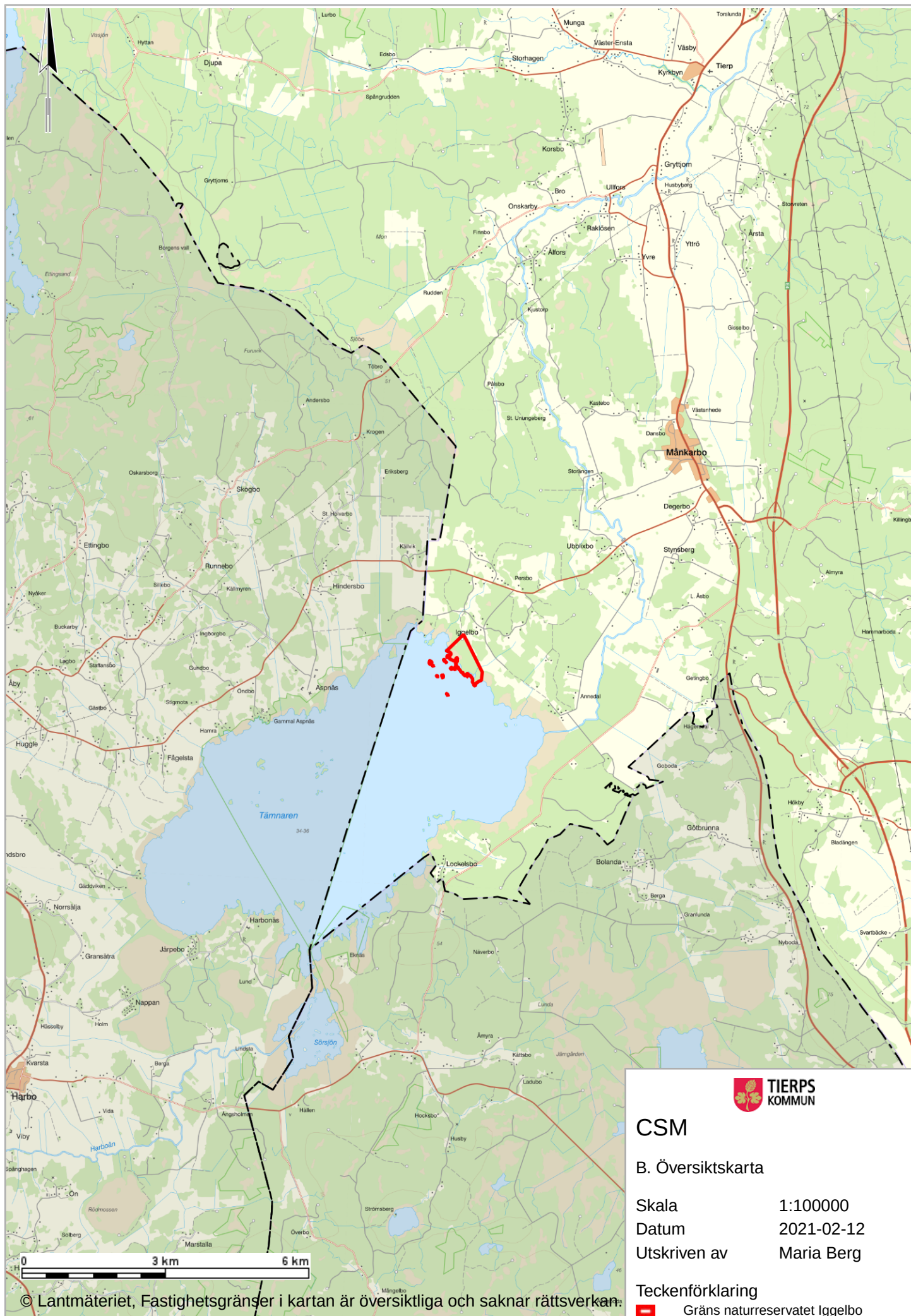
CSM

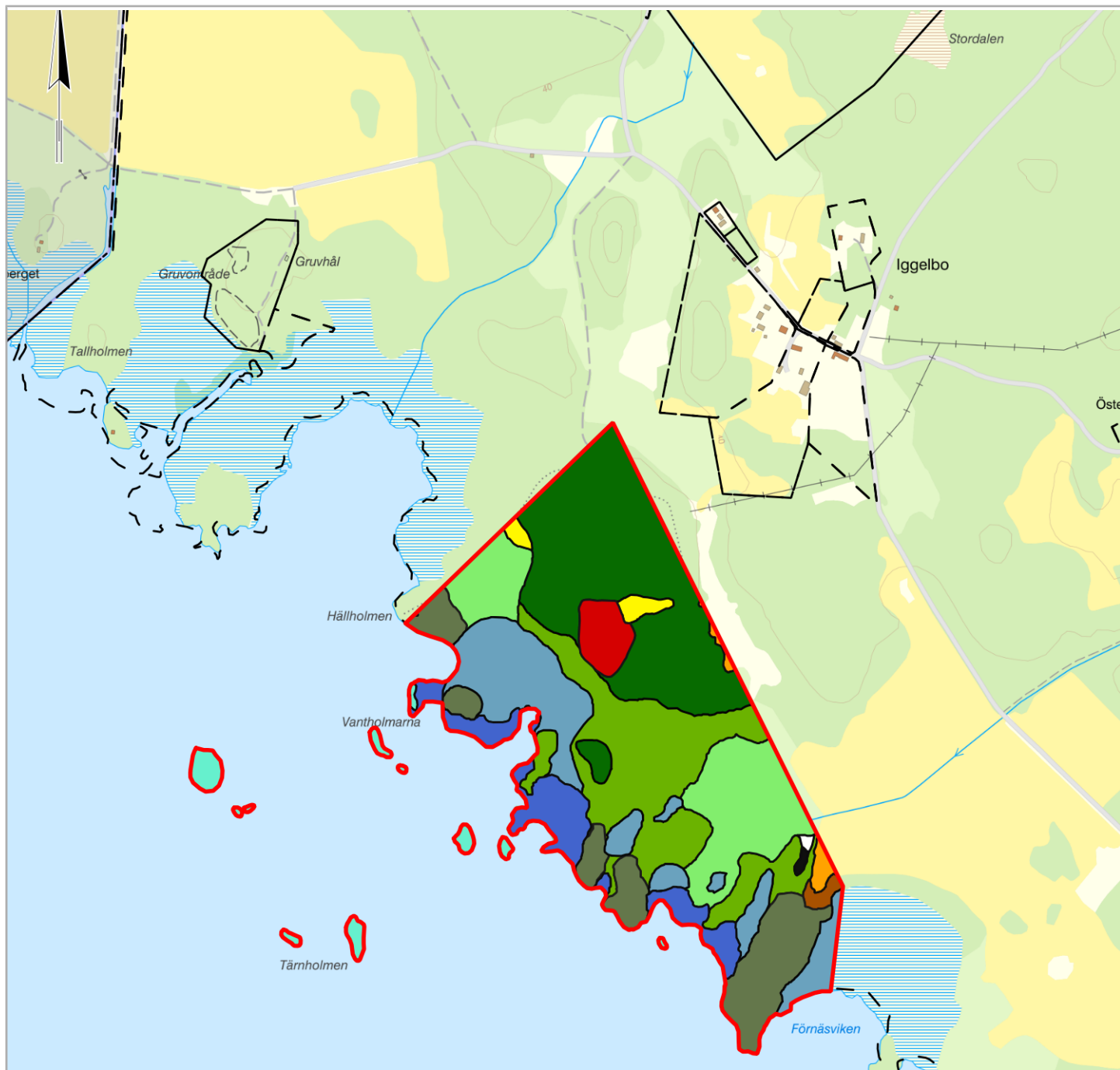
A. Beslutskarta

Skala 1:10000
Datum 2021-02-12
Utskriven av Maria Berg

Teckenförklaring

 Gräns naturreservatet Iggelbo

CSM

C. Skötselområdeskarta

Skala 1:10000
Datum 2021-07-07
Utskriven av Maria Berg

Teckenförklaring

	1. Blandskog
	2. Lövdominerad skog
	3. Ren lövskog
	4A. Granodlingen
	4B. Granodlingen
	5. Ekbacken
	6. Holmarna
	7. Ångarna
	8. Öarna
	9. Våtmark
	9. Vassbälten
	10. Åkermark
	11. Fornlämningar
	Gräns naturreservatet Iggebo

0 300 m 600 m

© Lantmäteriet, Fastighetsgränser i kartan är översiktliga och saknar rättsverkan.

